Josip Markovac i Valentin Puževski. *Ante Vukasović : životno djelo i bibliografija.* Zagreb : Odsjek za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu ... [et al.], 2009.

Knjiga *Ante Vukasović : životno djelo i bibliografija* priređena je u povodu 80. obljetnice života i 60. obljetnice pedagoškog djelovanja Ante Vukasovića, dugogodišnjeg profesora na Odsjeku za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu i jednog od najproduktivnijih hrvatskih pedagoških pisaca. Autori, sveučilišni profesori u miru, Josip Markovac i Valentin Puževski obavili su nesumnjivo zahtjevan, ali ipak više urednički nego autorski posao. Naime, od 259 stranica knjige samo je četrdesetak stranica njihova autorskog teksta koji je, nesumnjivo, nastao uz nužnu asistenciju samog profesora Vukasovića. Riječ je o prvom poglavlju *Curriculum vitae*. Drugo poglavlje prvog dijela knjige donosi deset "mjerodavnih svjedočenja" o liku i djelu prof. Vukasovića. Drugi, opsežniji dio knjige čini iscrpna bibliografija.

Curriculum vitae sadrži detaljan životopis s podatcima o školovanju, profesionalnom radu i napredovanju, znanstveno-istraživačkom radu, pedagoškim djelima, odgojiteljskom radu i publicističkoj djelatnosti. Autori zaključuju ovo poglavlje konstatacijom kako će konačni sud o Vukasovićevu djelu doći *"nakon određene vremenske distance"*, ali se ipak može reći *"da je svojim sveukupnim pedagoškim djelom i djelovanjem dao vrlo vrijedan prinos razvitku naše pedagogijske teorije i prakse odgajanja"*.

Poglavlje *Mjerodavna svjedočanstva* počinje prilogom *Profesor Ante Vukasović marni djelatnik našega Odsjeka i Hrvatskoga pedagogijskog društva* prof. dr. Vlatka Previšića, profesora na Odsjeku za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i predsjednika Hrvatskoga pedagogijskog društva. U trideset tri godine znanstveno-nastavnog rada profesor Vukasović je postigao zavidnu bilancu, kako u širini svojih stručnih i znanstvenih interesa tako i u postignutim rezultatima. Vidljivo i mjerljivo je to, među ostalim, i po različitim kolegijima koje je predavao – Uvod u pedagogiju, Obiteljska pedagogija, Opća i sustavna pedagogija, Odgojna područja, Sustav pedagogijskih disciplina i dr. – kao i po istraživačkim projektima koje je (pro)vodio te naravno po publiciranim radovima.

O desetljećima suradnje s profesorom Vukasovićem piše prof. dr. Hrvoje Vrgoč, sveučilišni profesor u miru i dugogodišnji predsjednik Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora. Poznanstvo iz đačkih dana krajem 40-ih godina 20. stoljeća u osječkoj Učiteljskoj školi pretvorilo se, zahvaljujući njihovu aktivnom djelovanju u Hrvatskom pedagoško-književnom zboru, u prijateljstvo i suradnju u brojnim Zborovim akcijama i događanjima.

Dva su svjedočenja o suradnji profesora Vukasovića s Hrvatskim katoličkim zborom "MI". Prvo je iz pera glavnog tajnika dr. sc. Vladimira Lončarevića, a drugo potpisuju Mate Krajina, glavni urednik Lista MI i don Anđelko Kaćunko, dugogodišnji

dužnosnik i voditelj nakladničke djelatnosti Hrvatskog katoličkog zbora "MI". Suradnja je bila posebno intenzivna u razdoblju od 1994. do 2003. godine kada je Vukasović obnašao dužnost glavnog tajnika Zbora.

Profesor Vukasović poticao je, uspostavljao, održavao i njegovao prijateljske i znanstvene veze sa Slovačkom, posebno 90-ih godina 20. stoljeća kao predsjednik Društva hrvatsko-slovačkoga prijateljstva. O tome pišu povjesničarka dr. sc. Agneza Szabo, ugledni slovački kroatist dr. sc. Ján Jankovič i dugogodišnji pročelnik Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. A. Komenskoga u Bratislavi prof. dr. Jozef Pšenák.

Prilog *Ante Vukasović – pedagog, etičar i viktimolog* potpisuje prof. dr. Zvonimir Šeparović, professor emeritus Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, utemeljitelj i predsjednik Hrvatskog i Svjetskog žrtvoslovnog društva. Vukasovićeva *žrtvoslovna nastojanja* Šeparović vidi u njegovoj pedagogiji i etici, u neposrednom bavljenju žrtvoslovnim temama, posebno žrtvama rata te u vlastitom iskustvu žrtve.

Posljednje *svjedočenje* pod naslovom *Moj profesor, uzor i prijatelj* napisao je mr. sc. Ivica Đaković, pedagog Osnovne škole Petra Zrinskog u Zagrebu. Autor ističe važnu ulogu prof. Vukasovića u njegovoj obrazovnoj, moralnoj i duhovnoj formaciji u posljednja tri desetljeća 20. stoljeća.

Bibliografija zauzima najveći dio knjige – od 107. do 232. stranice. Podijeljena je u dva glavna dijela koje čine radovi Ante Vukasovića i radovi o Anti Vukasoviću. Poznatom i prof. Vukasoviću svojstvenom pedantnošću popisane su knjige, rasprave i članci te sudjelovanje u radio i TV-emisijama, što ukupno iznosi 1971 bibliografsku jedinicu, od čega 1878 na hrvatskom i 93 na stranim jezicima. Zahvaljujući sumarnim prikazima moguće je saznati broj bibliografskih jedinica prema vrsti autorstva u knjigama (samostalno, suautor, urednik, suradnik) ili prema vrsti priloga u zbornicima i periodici te količinu objavljenih radova u pojedinim znanstveno-stručnim časopisima i ostalim tiskovinama. Radovi o Anti Vukasoviću podijeljeni su u tri skupine – *Biografsko-bibliografski radovi* (67 jedinica), *Ostali radovi o Anti Vukasoviću* (317 jedinica) i *Recenzije i prikazi Vukasovićevih djela* (174 jedinice).

Knjiga sadrži sažetke na hrvatskom, engleskom, njemačkom, ruskom i slovačkom jeziku te imensko kazalo.

Knjiga *Ante Vukasović : životno djelo i bibliografija* prigodničarskog je karaktera i ne pruža kritičku analizu njegova djela, ali je svakako važan korak k tom cilju. Naime, temelj svakog istraživanja i bavljenja opusom i djelom nekog znanstvenika predstavlja dobra bio-bibliografija.

Štefka Batinić